

Isotorasammal

Nordisk klipptuss
Cynodontium suecicum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

EU:n lajikoodi: 1981

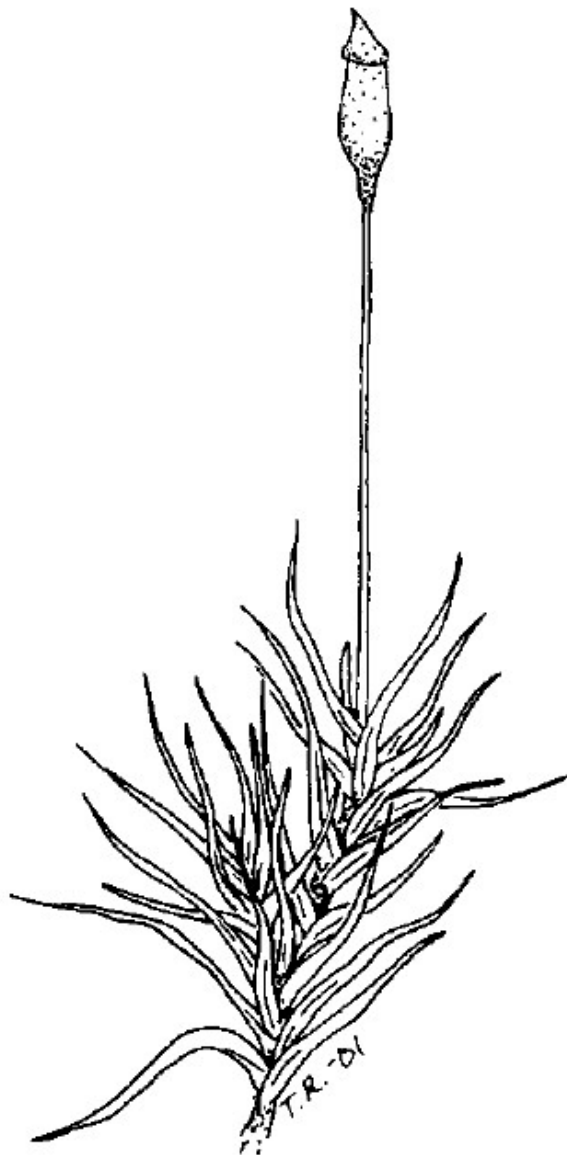
Uhanalainen (LSA 1066/2023)

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

Ahvenanmaalla rauhoitettu ja erityisesti suojeltava (ÅFS 3/2002)

Luontodirektiivin laji (liite II)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, vakaa

Luonnehdinta

Isotorasammal on noin 1–5 cm korkeina tuppaina kallioiden seinämillä kasvava lehtisammal. Se on yleisväritykseltään vihreä tai ruskeanvihreä. Isotorasammalen lehtireunus on suora, eikä taakäänteinen kuten useimmilla muilla torasammalilla. Lajin pitkät ja kapeakärkiset lehdet muistuttavat kalliioahmansammalen (*Kiaeria blyttii*) lehtiä, mutta kalliioahmasammal on kuitenkin kaikin puolin pienikokoisempi.

Elinympäristö ja levinneisyys

Isotorasammal kasvaa useimmiten havumetsissä suojaisilla karujen kallioiden jyrkänteillä, joiden edusta on puustoinen. Sammal vaatii tasaista kosteutta, ja kasvualustat voivat olla ajoittain valuvetisiä. Isotorasammal on yksi harvoista Pohjois-Euroopan kotoperäisistä lajeista. Suomesta tunnetaan vajaa 40 nykyesiintymää, jotka ovat keskittyneet Varsinais-Suomeen, Pirkanmaalle ja Etelä-Hämeeseen.

Nykytila ja uhkatekijät

Isotorasammalen kasvupaikkoja uhkaavat kallionedustojen hakkuut, joiden vaikutuksesta pienilmasto kuivuu ja äärevöityy. Kolmannes nykyesiintymistä on suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan lajin kasvupaikoilla kallionedustan puusto tulee säästää, jotta lajin vaatima varjoisuus ja tasainen ilmankosteus säilyvät. Jotkin lajin kasvupaikoista ovat metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (luonnontilaiset tai sen kaltaiset jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät). Suurin osa lajille soveliaista kasvupaikoista ei kuitenkaan täytä metsälain kriteerejä. Monet kasvupaikat sopivat METSO-ohjelman kohteiksi (muut monimuotoisuudelle merkittävät jyrkänteet).

Lähteet

Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.). 2002. Suomen sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 560. 354 s.

Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (2009) Suomen uhanalaiset sammalet (Endangered mosses in Finland). Suomen ympäristöopas, Helsinki.

Kuva: Terhi Rytteri